Gjerstad kommune

SÆRUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 21/930-1
Saksbehandler Torill Neset

Høring - forskrift om tilskudd til frivilligsentraler

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Formannskapet	12.10.2021	21/36
2 Kommunestyret	21.10.2021	21/54

Formannskapet har behandlet saken i møte 12.10.2021 sak 21/36

Møtebehandling

Votering
Enstemmig vedtatt.

Formannskapet vedtak/innstilling
Gjerstad kommune avgir høringsuttalelse til høring om ny forskrift om tilskudd til frivilligsentraler.

Gjerstad kommune mener modell 1 er den modellen som er best egnet som finansieringsmodell. Dette fordi det gir frivilligsentraler i små kommuner en forutsigbarhet og mulighet til å drive på det nivået som allerede er etablert.

Gjerstad kommune er sterkt imot å innføre krav om 40 % lokal finansiering. Det vil virke mot sin hensikt, som er å styrke kommunal prioritering av tilrettelegging for frivillig arbeid, og heller vanskeliggjøre mulighet for å ha en frivilligsentral i det hele tatt. Det er utfordrende for kommunen å
søke midler til frivilligsentral dersom det betyr at en meget presset kommuneøkonomi vil bli belastet med 40 % av summen det søkes om. Gjerstad kommune mener dette er en statlig føring som undergraver det kommunale selvstyret og det kommunale ansvaret for disponering av budsjettmidler.

Kommunestyret har behandlet saken i møte 21.10.2021 sak 21/54

Møtebehandling

Votering
Enstemmig.

Kommunestyret vedtak/innstilling

Gjerstad kommune avgir høringsuttalelse til høring om ny forskrift om tilskudd til frivilligsentraler.

Gjerstad kommune mener modell 1 er den modellen som er best egnet som finansieringsmodell. Dette fordi det gir frivilligsentraler i små kommuner en forutsigbarhet og mulighet til å drive på det nivået som allerede er etablert.

Gjerstad kommune er sterkt imot å innføre krav om 40 % lokal finansiering. Det vil virke mot sin hensikt, som er å styrke kommunal prioritering av tilrettelegging for frivillig arbeid, og heller vanskeliggjøre mulighet for å ha en frivilligsentral i det hele tatt. Det er utfordrende for kommunen å
søke midler til frivilligsentral dersom det betyr at en meget presset kommuneøkonomi vil bli belastet med 40 % av summen det søkes om. Gjerstad kommune mener dette er en statlig føring som undergraver det kommunale selvstyret og det kommunale ansvaret for disponering av budsjettmidler.

Høring - forskrift om tilskudd til frivilligsentraler

Kommunedirektørens forslag til vedtak
Gjerstad kommune avgir høringsuttalelse til høring om ny forskrift om tilskudd til frivilligsentraler.

Gjerstad kommune mener modell 1 er den modellen som er best egnet som finansieringsmodell. Dette fordi det gir frivilligsentraler i små kommuner en forutsigbarhet og mulighet til å drive på det nivået som allerede er etablert.

Gjerstad kommune er sterkt imot å innføre krav om 40 % lokal finansiering. Det vil virke mot sin hensikt, som er å styrke kommunal prioritering av tilrettelegging for frivillig arbeid, og heller vanskeliggjøre mulighet for å ha en frivilligsentral i det hele tatt. Det er utfordrende for kommunen å
søke midler til frivilligsentral dersom det betyr at en meget presset kommuneøkonomi vil bli belastet med 40 % av summen det søkes om. Gjerstad kommune mener dette er en statlig føring som undergraver det kommunale selvstyret og det kommunale ansvaret for disponering av budsjettmidler.

Vedlegg
Rettelse av formulering i høringsnotat - Høring - forskrift for tilskudd til frivilligsentraler
Høring - forskrift for tilskudd til frivilligsentraler
Høringsnotat, forskrift for tilskudd til frivilligsentraler

Bakgrunn (Fakta)
Kulturdepartementet har sendt forslag til ny forskrift om tildeling av tilskudd til frivilligsentraler på høring. Høringsfrist er 12. november 2021.

Frem til 2017 ble tilskuddet til frivilligsentraler fordelt over Kulturdepartementets budsjett. I 2016 vedtok Stortinget at ansvaret for tilskudd til frivilligsentraler skulle overføres til kommunene, som en del av oppgaveoverføringen i kommunereformen. Målsetningen var å gi kommunene flere virkemidler og økt ansvar i frivillighetspolitikken. Tilskuddet ble overført fra Kulturdepartementet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet, og i en overgangsperiode på fire år ble tilskuddet fordelt i rammetilskuddet til kommunene med særskilt fordeling til frivilligsentraler.

Fra 2021 skulle tilskuddet inngå i innbyggertilskuddet. KS støttet at tilskuddet skulle kanaliseres og forvaltes av kommunesektoren, men var motstandere av at tilskuddet skulle fordeles etter innbyggertallet alene fordi mindre kommuner ville få betydelig mindre tilskudd. Norges frivilligsentraler ønsket at tilskuddet fortsatt skulle fordeles som en fast sum per frivilligsentral.

17. juni 2020 fattet Stortinget vedtak nr. 724: "Stortinget ber regjeringen sørge for at finansiering av frivilligsentraler overføres til et øremerket tilskudd på Kulturdepartementets budsjett fra 2021 for å sikre finansiering til frivilligsentraler i både små og store kommuner." Med dette vedtaket gikk Stortinget bort fra planen om at tilskuddet skulle innlemmes i innbyggertilskuddet. I 2021 blir tilskuddet fordelt etter samme nøkkel som i

overgangsordningen og øremerket frivilligsentraler. Fra 2022 skal midlene fordeles etter den nye ordningen.

Målsetningen med den nye forskriften for tilskudd til frivilligsentraler er å skape gode og forutsigbare rammevilkår for frivilligsentraler slik at de kan stimulere til frivillig innsats, være åpne møteplasser for befolkningen og være et bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor.

Frivilligsentraler skiller seg fra kommunal virksomhet og annen aktivitet i frivillige organisasjoners regi på flere måter. De skal være et bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor og står selv ofte i en slags mellomposisjon. De skal være et supplement til offentlige tjenester, men ikke brukes for å utføre lovpålagte tjenester. De skal stimulere til frivillig aktivitet, men ikke være i konkurranse med annen frivillig aktivitet i kommunen.

I tråd med Stortingets vedtak 724 17.juni 2020 skal tilskudd til frivilligsentraler ligge på Kulturdepartementets budsjett. Kulturdepartementet ønsker likevel at kommunene får et stort ansvar i tilskuddsordningen. Kulturdepartementet foreslår derfor å beholde kommunen som søker på vegne av alle sentraler i kommunen, slik det har vært i overgangsordningen fra 2017-2021, men øremerke midlene til frivilligsentraler. Kulturdepartementet foreslår å videreføre kravet om 40 prosent lokal finansiering, slik det var i ordningen før 2017. Et krav om lokal finansiering vil erfaringsmessig ofte bety at det er kommunene som stiller med 40 prosent. Kulturdepartementet anser det som positivt om kommunen selv velger å prioritere frivilligsentralen, også med budsjettmidler. Et argument mot et krav om lokal finansiering er at det gir uheldige føringer for kommunenes økonomiske prioriteringer som kan få konsekvenser for støtten til annen frivillig aktivitet eller andre oppgaver.

I forslaget blir det presentert fire forskjellige modeller for fordeling av tilskudd, men det er modell 1 og modell 4 departementet ber kommunene ta stilling til.

Modell 1 har en fordeling av tilskudd som dagens ordning. Alle kommunene får et grunntilskudd på 440 000 kr per sentral, forutsett at den enkelte sentral har 40 % lokal finansiering. Lokal finansiering kan være enten i form av tilskudd fra kommunen, eller midler som sentralene frembringer selv. Modell 1 vil i stor grad videreføre tilskuddet slik det har fungert tidligere. En slik fordeling er ubyråkratisk og vil gi forutsigbarhet til de eksisterende frivilligsentralene som kan fortsette sin drift som før. Ulempen med denne ordningen er at dersom det etableres nye frivilligsentraler både lokalt og nasjonalt, er det stor sannsynlighet for at satsen per frivilligsentral må settes ned.

Modell 4 gir et grunntilskudd på 360 000 kr til én sentral til alle kommunene som har frivilligsentraler. I tillegg til dette mottar kommunene et innbyggertilskudd basert på befolkningstallet til den enkelte kommune. Kulturdepartementet vurderer disse to modellene som mest hensiktsmessig.

Modell 1 er svært lik dagens fordeling, mens modell 4 innebærer større endringer.

Vurderinger:
Finansieringsmodellene:
Modell 1 er økonomisk mest fordelaktig for Gjerstad kommune som mest sannsynlig kommer til å ha én sentral i fremtiden. Da vil denne være finansiert med 440’ kr dersom nivået for bevilgningen i statsbudsjettet blir som i 2021. (Gjerstad kommune mottok 400’ i statstilskudd i 2021). Risiko her vil være dersom det blir en stor økning i antall sentraler i landet og det ikke

blir tilsvarende økning i samlet bevilgning i statsbudsjettet. Da vil sats per sentral måtte reduseres.

Modell 4 gir etter forutsetningene i høringsnotatet i underkant av 50 000 kroner mindre i støtte til Gjerstad kommune. Fastdelen vil være på ca 351 000 kroner og resten fordeles per innbygger. For Gjerstad vil det tilsvare ca 42 000 kroner.

Gjerstad kommune mener modell 1 best egner seg som finansieringsmodell. Dette fordi det gir frivilligsentraler i små kommuner en forutsigbarhet og mulighet til å drive på det nivået som allerede er etablert. Frivilligsentralen er en viktig aktør i små kommuner og det er uheldig at små kommuner igjen blir skadelidende i finansieringsmodeller for kommunale ikke-lovpålagte oppgaver.

Lokal finansiering:
Gjeninnføring av kravet om kommunal finansiering på 40 % av det statlige tilskuddet er Gjerstad kommune sterkt imot. Det vil virke mot sin hensikt, som er å styrke kommunal prioritering av tilrettelegging for frivillig arbeid (også med budsjettmidler), og heller vanskeliggjøre mulighet for å ha frivilligsentral i det hele tatt.
Det er utfordrende for kommunen å søke om midler til frivilligsentral dersom det betyr at en meget presset kommuneøkonomi vil bli belastet med 40 % av summen det søkes om. Det er knapt nok midler til lovpålagte oppgaver, så det vil stille politikerne i en nesten umulig stilling å skulle prioritere noe som fra departementet poengteres å ikke være en lovpålagt oppgave med budsjettmidler, og samtidig vite at dersom det ikke prioriteres vil hele tilskuddet til frivilligsentral falle bort. Dette er en statlig føring som undergraver det kommunale selvstyret og det kommunale ansvaret for disponering av budsjettmidler.

Konklusjon
Kommunestyret anbefales å fatte vedtak i samsvar med innstillingen.

27.10.2021